

Nap

február

Észlelő	Észlelés	Műszer	Módszer
Busa Sándor (Harkakötöny)	6	7,0 L	v, r
Csóti István (Budapest)	7	5,0 L	v, r
Farkas László (Budapest)	11+2 fotó	10,0 L	v, r, f
Forgács József (Oroszlány)	3	6,3 L	v
Glász Gábor (Környe)	7	6,2 T	v
Iskum József (Budapest)	3	10,0 L	v, r, pr, tá
Jahn, Jost (Mölin, BRD)	7	5,0 L	tá, v
Mizsér Csaba (Budapest)	1	16x50 B	pr
Dr. Prehoffer Elemér (Budapest)	14	8,0 L	pr, r
Ravasz Bálint (Gyopárosfürdő)	2	5,0 L	v, r
Vicián Zoltán (Héhalom)	1	8,0 T	v, r

Észlelések száma:	62	Észlelt napok száma:	20
Észlelt foltcsoportok száma:	43	Foltcsoport MDF:	2,15
Inaktív napok száma:	1	Fáklya mdf:	1,76

Szép számú észlelési anyag gyűlt össze a hónapról, hétvégeken naponta 6-7 is. 23-ától a rossz idő miatt nincs megfigyelés. A hónap elején négy AA látható, 12-én inaktív a felszín. Ezután lassan nő az aktivitás, 18-án max. 3 AA látható, majd ismét csökkennek a foltok.

A CM után található G típusú csoport (+20°) 4-én nyugszik, C típusúként.

Az ÉNY-i negyedben található három J és C típusú csoportból kettő visszatérő, melyek elhalnak, de egyidejűleg kialakul két új csoport is. 3-7-éig haladnak át a CM-en 15 és 30° szélességek között. Nem voltak látványosak.

13-án tűnik fel 22° szélességen egy szabályos H típusú AA, mely a január 23-án CM-en áthaladt AA visszatérése. Mögötte halad +19°-on egy kisebb folt, mely 20-áig eltűnik. Szabad szemmel is látható, átmérője 50 ezer km, kisebb távcsővel is szálas szerkezetű a PU. Nem változik, 23-a körül nyugszik.

Látható volt még néhány -30°-nál nagyobb szélességű fáklyamező is.

ISKUM JÓZSEF

Napészlelések 1987-ben

Az elmúlt évben az alábbiak küldtek megfigyeléseket:

Dr. Prehoffer Elemér	210	-	Fodor Ferenc	6
Busa Sándor	154	-	Réti Lajos	6
Farkas László	136	-	Szabó Gábor	5
Iskum József	92	-	Wieszt Krisztián	5
Fekete János	90	-	Aszódi Zoltán	4
Kondorosi Gábor	90	-	Árkosi Zoltán	4
Illés Elek	58	-	Dankó Csaba	4
Csóti István	49	-	Fátrai Szabolcs	3
Forgács József	40	-	Lakatos István	3
Ravasz Bálint	40	-	Bercsényi Miklós	3
Szeiber Károly	40	-	Házi László	2
Földesi Ferenc	38	-	Szabó Katalin	2
Glász Gábor	20	-	Borcs János	1
Fülöp József András	16	-	Fito Zsolt	1
Léhárt János	16	-	Hámori László	1
Mogyorósi Imre	16	-	Kertész Tamás	1
Kocsis Antal	15	-	Monoki István	1
Döményné Ságodi Ibolya	14	-	Morocz Szilvia	1
Guth Gábor	13	-	Nagy Attila	1
Hadházi Csaba	11	-	Szabó Rita	1

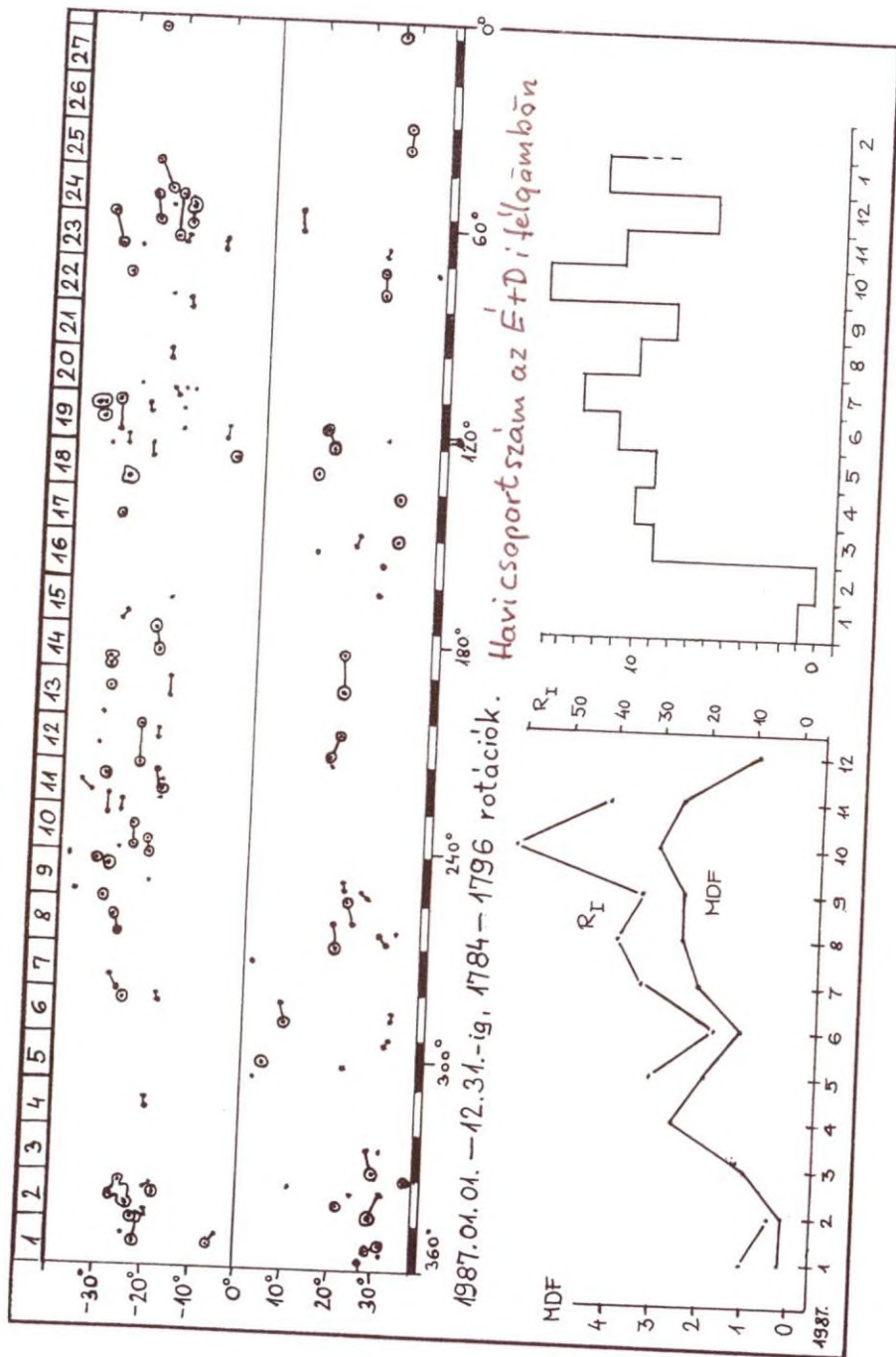
Külföldi észlelők:

Csukás Mátyás (Románia)	11
Jahn, Jost (NSZK)	45
Konyár Zoltán (Románia)	2
Kósa-Kiss Attila (Románia)	62

A külföldi észlelésekkel együtt összesen 1243 megfigyelés érkezett be.

Évi észlelt napok száma:	303
Ebből inaktív:	67
Északi szélességű csoportok száma:	37
Déli szélességű csoportok száma:	66
Összes észlelt foltcsoport:	103
Átlagos szélesség:	+25°
Fotók száma:	26
MDF évi átlaga:	1,48

Néhány amatőrtől azt hallottuk, hogy csökken a napészlelők száma — erre az összesített statisztika ad cáfolatot. Összehasonlítva a tavalyival, az észlelők száma 25%-kal nőtt, a megfigyelések száma viszont csökkent, de az észlelt napok száma is.

A félgömbök aktivitása is érdekes:

hónap	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Déli félgömb	1	0	2	6	5	7	9	6	6	11	7	6
Északi "	0	0	7	4	4	4	4	4	2	4	4	0

Ebből 13 volt $\pm 15^\circ$ szélesség alatt, melyről feltehető, hogy a 21. ciklushoz tartoznak. A Sonnében ezzel kapcsolatban megjelent egy grafikon, mely két görbét ábrázol, a régi és új ciklus foltjainak számát az idő függvényében. A 22. ciklus 1986 januárjában indult, de a 21. ciklus foltjai még nem tűntek el teljesen. A fel- és leszálló ág 1986.10.20-án keresztezi egymást. Így is megtalálható a foltminimum időpontja.

Az első jelentősebb méretű csoportok 1987. 04. 09-én és 12/13-án haladtak át a CM-en. D és U típusúak voltak, -22 és -30 fokos szélességen. A következő nagy folt egy 45 ezer km-es H típusú AA $+30^\circ$ -on, május 21-én volt a CM-en. Előző rotációjában a folt még nem látható, csak egy fényes, egybefüggő fáklyamező. A terület második visszatérésében a folt elhal, de fáklyamezeje csak a negyedik visszatérésben hal el. A legnagyobb AA szeptember 7-én van a CM-en -20° és -28° között, 14° hosszan terül el. Szabálytalan szerkezetű, sok umbra és szakadozott PU mező alkotja. Durván háromszög alakú, csúcsain egy-egy fő U-val. Tengelye kb. 40° -ot zár be az egyenlítővel. A következő rotációban visszatér, csak a csúcs U-i élnek, majd elhalnak. Tengelye 0° -ot zár be az egyenlítővel.

November második fele bővelkedett a nagy csoportokban, 18-án -35° -on egy kb. 50 000 km-es H-G típusú AA gyönyörködtet, ezt követi négy nappal két D-E típusú AA, -32 és -18° -on, majd 27-én D típusú -22° -on. Sajnos kevés volt az észlelés, főleg a hó végén.

ISKUM JÓZSEF

Egyszerű napészlelő prizmák

Mindenki ismeri és könnyen beszerezheti a derékszögű normál prizmákat vagy zenitprizmákat. Ha ezek átlóját befestjük fekete nitró vagy walkid festékekkel, akkor $f/10$ fényerőnél 20 mm-es okulárhoz csak egy gyenge okulárszűrőt kell alkalmazni a kényelmes megfigyeléshez. Kicsit nehezebb beszerezni a 90 vagy 45° -os tetőél- vagy pentaprizmát. Ez nem a fényképezőgépekből ismert prizma, a be- és kilépő oldal egymás mellett van, 90° -ot bezárva. Ezek a prizmák képfordító rendszerek, két oldallapjukról verődik vissza a kép, míg megfordul. Ha ezt a két lapot festjük be, olymértékű lesz a fényelnyelés, hogy saját fényben, színszűrő alkalmazása nélkül nézhetjük kápráztató céltárgyunkat. Visszatérve a monokulár képfordító rendszeréhez: egy-egy prizma befogóját befestve ugyanezt a szűrést érzük el. Kérjük a napészlelőket, hogy ezt a módszert vezessék be a biztonságosabb megfigyelések érdekében!

ISKUM JÓZSEF